

Wesołych Świąt!

W numerze świąteczny upominek
- opaska odblaskowa

WYKONANE PRZEZ UCZESTNIKÓW
DZIENNEGO DOMU POMOCY

AKTUALNOŚCI

ŚMIECI - NOWE STAWKI W 2020 WOKU W GMINIE	3	VIII POWIATOWE KATARZYNKI	12	SZKOA Z NOWYM SZTANDAREM	17-18
PSZOK - PODSUMOWANIE ROKU 2019	4	PIERWSZY W GMINIE PACZKOMAT JUŻ DZIAŁA!	12	PRZYGODA Z CHEMIĄ NA POLITECHNICE RZESZOWSKIEJ	18
TWOJA KREW - MOJE ŻYCIE	5	„ANDRZEJKI” W ŚDS ŁASZCZYNY	13	POLSKO - HISZPAŃSKA WYMIANA UCZNIÓW W RAMACH PROGRAMU ERASMUS+	19
ZMIĘŃ SWOJE ŻYCIE! POMOŻEMY CI W TYM	6-7				
MIEJ ODBLASKI! DAJ SZANSĘ ZOBACZYĆ SIĘ NA DRODZE!	7	SPOTKANIE ANDRZEJKOWE KGW Z OPALENISK	13	KULTURA 	
CO TO JEST PRĘDKOŚĆ BEZPIECZNA I JAK NALEŻY JĄ INTERPRETOWAĆ?	8	WYCHOWANIE I EDUKACJA 		SUKCESY NASZYCH WOKALISTEK NA POWIATOWYM FESTIWALU PIOSENKI	19
ZDARZENIA NA DRODZE Z UDZIAŁEM DZIKICH ZWIERZĄT	9	URZĄD GMINY - PUNKT OBSŁUGI INTERESANTA W NOWYM MIEJSCU	14	W ŚWIECIE LITERACKIEJ I DZIECIĘCEJ WYOBRAŹNI	20
PAMIĘTAJMY O BEZDOMNYCH	9	DZIEŃ ŻYCZLIWOŚCI I POZDROWIEŃ W ZESPOLE SZKÓŁ IM. JANA PAWŁA II W GRODZISKU DOLNYM	14	WIECZÓR TEATRALNY W OŚRODKU KULTURY	21
NIE BĄDŹMY OBOJĘTNI NA ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z WYCHŁODZENIEM ORGANIZMU!	10-11			CIEKAWOSTKI 	
		DZIEŃ JĘZYKÓW OBCYCH PO RAZ DRUGI!	15	JAK TEN CZAS LECI	22-24
		NAUKOWE PODSUMOWANIE PROJEKTU	16	OGŁOSZENIA 	
				OGŁOSZENIA	24-28

Śmieci - nowe stawki w 2020 roku w gminie

Od 1 stycznia 2020r. w naszej gminie będą obowiązywać nowe, wyższe stawki opłat za odbiór odpadów komunalnych.

Wynikiem wzrostu stawek opłat są rosnące w całej Polsce oraz w naszym regionie koszty odbioru i zagospodarowania odpadów. W niektórych gminach podwyżki opłat za wywóz odpadów komunalnych sięgają od 50% do 100%. Średni wzrost opłaty od osoby w naszej gminie wyniesie 50%.

W listopadzie został ogłoszony przetarg na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu Gminy Grodzisko Dolne na rok 2020r. Jediną ofertę złożył Miejski Zakład Komunalny w Leżajsku i jest to kwota wyższa niż w roku 2019r. o ponad 320 tys. zł.

Na koszt funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi składa się:

1. odbiór, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych,
2. prowadzenie punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
3. zakup worków i drukowanie naklejek do znakowania worków,
4. obsługa administracyjna systemu,
5. ilość odbieranych odpadów komunalnych (w naszej gminie mieszkańcy oddają corocznie około 40 ton odpadów więcej w stosunku rok do roku),
6. wzrost cen energii elektrycznej i tym samym wyższe koszty operacyjne zakładów przetwarzających odpady komunalne,
7. drastyczny wzrost opłat środowiskowych od zezwoleń i zgód na prowadzenie działalności w zakresie działalności gospodarki odpadami (wzrost od 70% do 100%).

Koszty wymienione wyżej zgodnie z przepisami ustawy o utrzymaniu

czystości i porządku w gminach muszą być w całości pokrywane z opłat pobranych od właścicieli nieruchomości. Nie ma możliwości dopłaty do systemu z budżetu gminy.

W związku z powyższym opłaty muszą wzrosnąć ponieważ system nie zbilansuje się w przypadku utrzymania stawek opłat na dotychczasowym poziomie. Od stycznia 2020 roku stawki wynosić będą odpowiednio:

1. 12,00 zł brutto od osoby w przypadku posiadania przydomowego kompostownika (wzrost w stosunku do roku obecnego o 4.00 zł brutto),
2. 14.00 zł brutto od osoby w przypadku braku przydomowego kompostownika.

Od nowego roku ustawa wprowadza obowiązek segregacji odpadów komunalnych przez wszystkich mieszkańców. Jest to sytuacja odwrotna niż dotychczas. Dotychczas mieszkaniec miał możliwość wyboru czy chce segregować odpady. Od 1 stycznia już takiej możliwości mieć nie będzie. Nie będzie możliwości złożenia deklaracji niesegregowania śmieci i płacenia wyższej stawki za odpady niesegregowane. Gdy firma odbierająca odpady stwierdzi, że mieszkaniec nie segreguje śmieci, poinformuje o tym Urząd Gminy, wówczas zostanie nałożona na tego mieszkańca kara w

postaci dwukrotności stawki opłaty za odpady, o której mowa wyżej.

Zmiana stawki za gospodarowanie odpadami komunalnymi nie oznacza konieczności składania nowych deklaracji przez mieszkańców. Każdy z mieszkańców na początku nowego roku indywidualnie otrzyma informację o wysokości opłaty na podstawie dotychczasowej deklaracji jaką złożył w urzędzie z kompletem kodów kreskowych oraz harmonogramem odbioru odpadów komunalnych.

Na koniec należy przypomnieć o stałych obowiązkach każdego z mieszkańców w zakresie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi. W przypadku zaistnienia zmiany co do liczby osób zamieszkujących daną nieruchomość (np. narodziny, zgony, fakt zamieszkania nowych domowników oraz wyjazdów) właściciel nieruchomości jest zobowiązany do dokonania korekty złożonej deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła zmiana. Opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi w zmienionej wysokości uiszcza się za miesiąc, w którym nastąpiła zmiana.

Justyna Lasek

PSZOK- podsumowanie roku 2019

Od kwietnia na terenie naszej gminy funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zlokalizowany w Grodzisku Dolnym przy drodze gminnej tzw. Mokszańce. Jest to miejsce gdzie mieszkańcy mogą pozostawić tzw. odpady problemowe.

W okresie od kwietnia do listopada z usług PSZOK-u skorzystało 616 mieszkańców, którzy dostarczyli około 170 ton odpadów takich jak:

- odpady wielkogabarytowe – 96,47 ton
- zużyte opony – 16,76 ton
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny – 11,04 ton
- szkło – 11,72 ton
- papier i tekturę – 1,66 tony
- odpady betonu oraz gruzu z rozbiórek i remontów – 25,32 ton
- tworzywa sztuczne – 2,2 tony
- materiały izolacyjne – 2,42 tony
- farby i oleje – 1,6 tony

Przyjęcia odpadów dokonuje upoważniony pracownik PSZOK-u po sprawdzeniu zawartości dostarczonych odpadów, ich zgodności z wykazem, czystości, składu i zabezpieczenia. Pracownik ma również prawo odmówić ich przyjęcia. W przypadku odmowy sporządza protokół w treści którego podaje dane dostawcy, rodzaj, ilość i ew. przyczynę odmowy przyjęcia. Korzystający z punktu zobowiązani są do bezwzględnego przestrzegania jego Regulaminu.

W PSZOK-u jest prowadzona także ewidencja przyjmowanych odpadów. Każdorazowe ich przyjęcie zostanie zarejestrowane na formularzu przyjęcia, który zawiera takie dane jak: rodzaj dostarczanych odpadów, kod, masę przekazywanych odpadów, datę dostarczenia, imię i nazwisko osoby dostarczającej, adres nieruchomości, na której wytworzono odpady.

Do PSZOKu mieszkańcy mogą oddawać takie odpady jak:

- odpady wielkogabarytowe (meble, rami okienne, dywany, wykładziny itp.) - odpady te muszą być opróżnione z zawartości oraz nie mogą zawierać innych odpadów,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny- nie powinien być zdekompletowany;
- zużyte baterie i akumulatory;
- świetlówki i termometry;
- zużyte opony - mogą pochodzić wyłącznie z rowerów, wózków, motocykli, samochodów osobowych oraz innych po-

jazdów o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 tony, które nie są wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej;

- przeterminowane leki, zużyte strzykawki i igły;
- przeterminowane chemikalia powstające w gospodarstwach domowych (zużyte oleje i farby) - odpady niebezpieczne płynne powinny znajdować się w oryginalnych opakowaniach producenta;
- szkło okienne;
- drobny gruz budowlany - gruz, odpady budowlane, rozbiórkowe remontowe będą przyjmowane wyłącznie w ilościach wskazujących, że pochodzą z drobnych prac budowlanych, remontowych lub rozbiórkowych, wykonywanych samodzielnie właściciela lub posiadacza nieruchomości. Jednorazowo mieszkaniec gminy może dostarczyć max. 200 kg takich odpadów, nie więcej niż 400 kg w ciągu jednego miesiąca kalendarzowego.

Zgodnie z Regulaminem PSZOKu, do punktu nie są przyjmowane:

- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne,
- odpady zanieczyszczone innymi odpadami,
- odpady budowlane zawierające azbest,

smołę. itp.

- odpady od osób fizycznych w ilościach wskazujących na pochodzenie z innego źródła niż gospodarstwo domowe,
- odpady, które zostały wytworzone w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, lub istnieje uzasadnione podejrzenie, że zostały przyjęte przez dostawcę odpadów od podmiotu prowadzącego taką działalność,
- odpady, które nie należą do grupy odpadów komunalnych.

Odpady przywożone do punktu powinny być posegregowane. Każdy z pojemników i kontenerów znajdujących się na terenie PSZOKu jest szczegółowo opisany. Mieszkaniec przywożący odpady musi samodzielnie rozładować i rozdzielić je do odpowiednich kontenerów.

Punkt jest jednym z elementów tworzących system gospodarki odpadami komunalnym w naszej gminie, do którego mieszkańcy mogą oddać odpady problemowe w ramach stałej opłaty za odpady komunalne. PSZOK cieszy się dużym zainteresowaniem mieszkańców, dlatego też zachęcamy do dalszego korzystania z punktu w celu utrzymania czystości w naszych gospodarstwach i na terenie gminy.

Barbara Danak

 **PUNKT SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI
ODPADÓW KOMUNALNYCH W GRODZISKU DOLNYM**

**czynny: wtorek 13.00 - 17.00
sobota 9.00 - 13.00**

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Projekt pn. Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Grodzisku Dolnym realizowany w ramach osi priorytetowej IV Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego. Działanie 4.2. Gospodarka odpadami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020.

Twoja Krew - moje życie

Krew jest tkanką składającą się części płynnej, czyli osocza (plazmy) oraz komórek, do których zaliczamy: krwinki czerwone, krwinki białe oraz płytki krwi. Całkowita objętość krwi krążącej w organizmie dorosłego człowieka wynosi ok. 5 litrów, co stanowi ok. 8% masy ciała.

Krew i jej składniki podawane są głównie osobom, które utraciły własną krew w wyniku wypadku albo zabiegu operacyjnego, osobom z zaburzeniami krzepnięcia, po oparzeniach i urazach, a także m.in. pacjentom z nowotworami, w trakcie i po chemioterapii.

Potrzebne są wszystkie grupy krwi, bo istnieją biorcy o różnych grupach. Najbardziej, z użytecznego punktu widzenia, deficytowa jest krew grupy zero, mająca ujemne Rh, ponieważ w nagłych wypadkach, przy braku krwi właściwej grupy, można ją przetoczyć każdemu bez ryzyka odrzucenia przez biorcę. Jest to jednak jedna z najrzadziej występujących grup krwi - ma ją ok. 7 proc. Polaków.

Od jednej osoby jednorazowo pobiera się 450 ml pełnej krwi, co trwa zwykle od pięciu do ośmiu minut. W ciągu roku kobiety mogą oddawać krew metodą konwencjonalną nie częściej niż cztery razy (po 450 ml), mężczyźni zaś - maksymalnie sześć.

Krew jest badana po oddaniu, m.in. pod kątem stężenia hemoglobiny i wartości hematokrytu, ewentualnego zakażenia wirusem HIV czy zapalenia wątroby typu B i C. Określana jest również grupa krwi. Po pobraniu zostaje poddana preparatyce, która polega przede wszystkim na rozdzieleniu jej na składniki. Aby przyspieszyć rozdział, preparuje się ją w specjalnych wirówkach. Wirowanie umożliwia rozdzielenie krwi na trzy frakcje: koncentrat krwinek czerwonych, osocze i tzw. kożuszek leukocyarno-płytkowy, który służy do uzyskania koncentratu krwinek płytkowych.

„Oddawanie krwi nie uzależnia”

Eksperci zaznaczają, że oddawanie

krwi nie uzależnia i nie zmienia procesu tworzenia krwi w organizmie, a wszelkie inne opinie krążące na ten temat nie mają podstaw naukowych.

Oddawanie krwi nie wiąże się z żadnym ryzykiem, jest BEZPIECZNE i nie stanowi zagrożenia dla Twojego zdrowia czy życia. Oddając krew:

- ratujesz życie i zdrowie drugiego człowieka,
- za każdym razem masz wykonywane badania laboratoryjne,
- w dniu oddania przysługuje Ci zwolnienie z pracy, szkoły,
- możesz uzyskać zwrot kosztów przyjazdu do Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa lub najbliższego Terenowego Oddziału Centrum,
- otrzymujesz czekolady, jako ekwiwalent kaloryczny.

Najbliższy Terenowy Oddział Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, miejsce w którym można oddać krew znajduje się w Leżajsku.

Dane adresowe:

37-300 Leżajsk ul. Leśna 22

tel. (0-17) 242-03-07;

godziny pracy 7.00-13.35;

godziny rejestracji dawców 7.00-10.30

Odnaczenia i wyróżnienia dla honorowych dawców krwi:

1. „Ustawowe za oddaną krew” - przyznawane wyłącznie po oddaniu odpowiedniej ilości krwi, niezależnie od przynależności organizacyjnej.
2. „Ustawowe za oddaną krew i działalność” - przyznawane za oddawanie krwi oraz spełnienie przez daw-

cę odpowiednich kryteriów, o które mogą występować jednostki organizacyjne publicznej służby krwi (Centra Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa) lub organizacje pozarządowe, do których dawca przynależy.

3. „Organizacyjne”, w których jednym z kryteriów jest przynależność do organizacji czy klubów HDK.

Podczas obchodów Światowego Dnia Krwiodawcy w roku 2018 w Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Rzeszowie nastąpiło uroczyste wręczenie odznaczeń. Otrzymały je Ci, którzy oddali, co najmniej 20 000 ml krwi. Odnaczenia wraz z legitymacjami wręczyła na podstawie udzielonego przez Ministra Zdrowia upoważnienia Dyrektor Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Rzeszowie Ewa Zawilińska.

Do zaszczytnego grona odznaczonych dołączył mieszkaniec naszej gminy Prezes OSP Grodzisko Dolne MIASTO- Sławomir Żak, który oddał już ponad 44 litry pełnej krwi.

Serdecznie gratulujemy wspaniałego wyniku.

MK

ZMIENŃ SWOJE ŻYCIE! POMOŻEMY CI W TYM

Gdy Ty lub ktoś z Twoich bliskich nadużywa alkoholu lub innych środków psychoaktywnych, stosuje przemoc - jest takie miejsce w gminie, gdzie możesz uzyskać pomoc.

**Punkt Informacyjno - Konsultacyjny
dla Osób z Problemem Alkoholowym i Ich Rodzin
oraz Przemocy w Rodzinie Gminy Grodzisko Dolne
Urząd Gminy w Grodzisku Dolnym
Grodzisko Dolne 125A, 37-306 Grodzisko Dolne**

Punkt Informacyjno - Konsultacyjny:

1. prowadzi działalność informacyjną i edukacyjną z obszaru rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
2. jest miejscem wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków odurzających oraz dla osób współuzależnionych;
3. prowadzi działania profilaktyczne związane z nabywaniem umiejętności w radzeniu sobie z nadmiernym używaniem napojów alkoholowych i innych środków psychoaktywnych (narkotyki, leki).

Punkt Informacyjno - Konsultacyjny prowadzi działalność skierowaną szczególnie do osób:

1. będących w kryzysie z powodu przeżywania poważnych trudności życiowych,
2. uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
3. członków rodzin osób uzależnionych,
4. doświadczających przemocy,

Do zadań Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego należy w szczególności:

1. wstępna diagnoza i ocena sytuacji rodzinnej,
2. udzielanie konsultacji/porad psychologicznych, medycznych, prawnych w zakresie terapii uzależnień,
3. motywowanie do podjęcia leczenia oraz kierowanie do specjalistycznych placówek osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
4. motywowanie do podjęcia leczenia oraz kierowanie do specjalistycznych placówek osób współuzależnionych,
5. motywowanie do uczestniczenia w mitingach wspólnoty AA i innych działaniach wspomagających leczenie osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
6. motywowanie do uczestniczenia w grupach wsparcia i innych działaniach wspomagających leczenie osób współuzależnionych,
7. umożliwianie uczestniczenia krewnym i przyjaciółom osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w grupach wsparcia i innych działaniach wspomagających,
8. udzielanie wsparcia osobom będącym w kryzysie z powodu przeżywania poważnych trudności,
9. inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
10. udostępnianie materiałów edukacyjnych i informacyjnych,
11. prowadzenie wśród mieszkańców gminy działalności informacyjno-konsultacyjnej dotyczącej rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy.

Punkt Informacyjno - Konsultacyjny nie prowadzi terapii.

**Dyżur instruktora profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie:
każdy czwartek tygodnia w godz. 17.00 – 19.00
dyżur specjalisty terapii uzależnień i psychologa:
każdy ostatni wtorek miesiąca w godz. 15.30 – 17.30
Urząd Gminy w Grodzisku Dolnym pokój nr 7.**

OFERTA POMOCY !!!

dla potrzebujących po stracie bliskiej osoby z powodu śmierci

Każda śmierć kogoś bliskiego jest bolesna. Jest to cios, który burzy naturalny porządek rzeczy. Kiedy najbardziej potrzeba wsparcia, okazuje się, że wokół jest pustynia a tuż za nią nieraz bywa ocean rozpacz. Zapraszamy do kontaktu członków rodzin, przyjaciół, znajomych oraz inne osoby, które miały kontakt na płaszczyźnie zawodowej, w szkole czy też w szpitalu z kimś, kto stracił życie.

Oferujemy bezpłatne spotkania indywidualne z psychologiem w związku z kryzysem i żałobą po stracie osoby bliskiej. Podczas spotkań będziesz mógł (mogła) świadomie przeżyć żałobę, opowiedzieć o swoich trudnych przeżyciach, podzielić się z innymi własnym doświadczeniem, być razem w trudnych chwilach.

Pomożemy Ci poradzić sobie z trudnymi uczuciami i myślami związanymi ze śmiercią. Zgłoś się!
dziur psychologa – psychoterapeuty

każdy ostatni wtorek miesiąca w godz. 15.30 – 17.30

W sytuacji wymagającej natychmiastowej interwencji istnieje możliwość zapewnienia pomocy specjalisty w każdym czasie

Urząd Gminy w Grodzisku Dolnym pokój nr 7

– lub zadzwoń na nr 17 2436003 w. 171

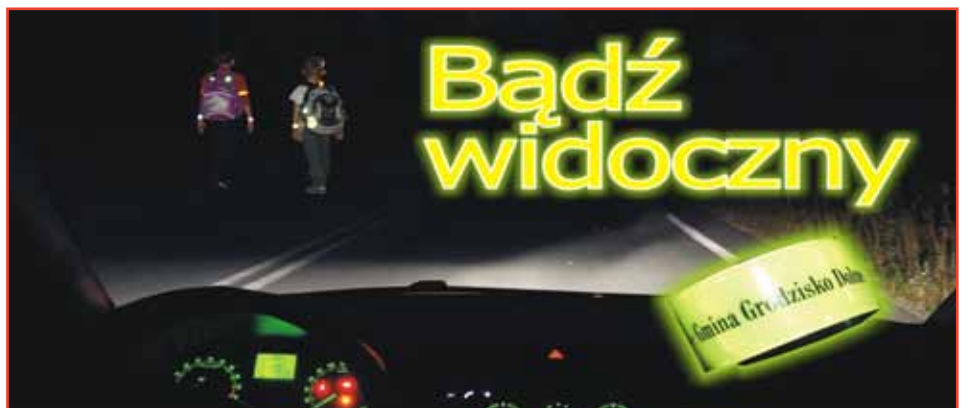
Zapewniamy anonimowość i pełną dyskrecję!!!

MIĘJ ODBLASKI! DAJ SZANSĘ ZOBACZYĆ SIĘ NA DRODZE!

Jesienią szybko zapada zmrok powodując, że źle widoczni piesi oraz rowerzyści na drodze są bardziej narażeni na niebezpieczeństwo potrącenia przez innych użytkowników dróg.

Policjanci apelują o używanie przez dzieci i dorosłych odblasków, które poprawią ich bezpieczeństwo, a nawet mogą uratować życie.

Leżący funkcjonariusze ruchu drogowego prowadzą różne działania profilaktyczne w przedszkolach i szkołach podstawowych na terenie powiatu, które mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa na drodze. Zachęcają dzieci do umieszczania na odzieży i tornistrach emblematów, gadżetów odblaskowych, które w znaczny sposób poprawią ich bezpieczeństwo. Jesienne warunki atmosferyczne są bardzo zmienne: mżawka, opady deszczu, mgła oraz szybko zapadający zmrok sprawiają, że widoczność na drodze jest ograniczona. Źle widoczni piesi oraz rowerzyści w takich warunkach nie mają szans w spotkaniu z samochodami. Jeżeli pieszy ubrany jest na ciemno i nie posiada na sobie żadnych elemen-

tów odblaskowych, to kierujący ma szansę zauważyć go około 30 metrów przed maską swojego samochodu. Ominięcie lub bezpieczne zatrzymanie pojazdu jest praktycznie niemożliwe. Jeśli pieszy lub rowerzysta ma na sobie gadżety odblaskowe pozwala to kierującemu na zauważenie ich w światłach mijania samochodu już z odległości 130-150 metrów. Tylko wtedy kierujący ma możliwość wykonania odpowiedniego manewru omijającego pieszego.

Policjanci przypominają, że osoby poruszające się po zmiernie po drodze poza obszarem zabudowanym, mają obowiązek używania emblema-

tów odblaskowych w sposób widoczny dla innych uczestników ruchu.

Nie znaczy to, że poruszając się w obszarze zabudowanym nie powinniśmy posiadać elementu odblaskowego. Będąc bardziej widocznym na drodze jesteśmy bezpieczniejsi.

Pamiętajmy, że odblaski mogą uratować życie!

Przypominamy, że każdy mieszkaniec gminy, może otrzymać BEZPŁATNIE opaskę odblaskową jeśli tylko wybierze się do urzędu gminy i odwiedzi pokój nr 13.

Policja

Co to jest prędkość bezpieczna i jak należy ją interpretować?

Prędkość bezpieczna to pojęcie warunkowe i nie jesteśmy w stanie za pomocą przepisów prawa określić, jaka będzie bezpieczna dla ruchu drogowego.

Prawo o ruchu drogowym nakazuje kierowcy pojazdu jechać z taką prędkością, która zapewni panowanie nad pojazdem z uwzględnieniem warunków, w jakich ruch się odbywa, np. usytuowanie terenu, stan jezdni, widoczność na drodze, warunki atmosferyczne. Innymi słowy prędkością bezpieczną jest taka prędkość, która pozwala kierującemu na panowanie nad pojazdem w określonych warunkach drogowych i jest zależna od kierowcy, pojazdu oraz drogi. Wymienione elementy są elementami zmiennymi, od których zależy prędkość. Kierowca pojazdu jest osobą, od której zależy nasze bezpieczeństwo, ponieważ reaguje on na zmiany zachodzące w pojeździe i na drodze. Bardzo ważny jest czas reakcji, na który wpływa wiek, zmęczenie czy doświadczenie w prowadzeniu pojazdów. Kierowca powinien przewidywać, iż szybkość jego reakcji może być opóźniona ze względu na zmęczenie bądź przyjmowane leki. Ważna jest również umiejętność przewidywania na drodze oraz skupienie i podzielność uwagi. Wpływ samego pojazdu na określenie prędkości bezpiecznej zależy od wielu czynników np.:

- wymiaru zewnętrznego pojazdu;
- obciążenia pojazdu;
- prędkości pojazdu oraz jego możliwości przyspieszenia;
- dynamiki hamowania pojazdu;

stateczności pojazdu;
W sytuacji, w której prędkością bezpieczną dla samochodu bez obciążenia (bagażu) z samym kierowcą będzie prędkość 90 km/h., dla tego sa-

mego pojazdu, ale z kompletem pasażerów i pełnym obciążeniem prędkością bezpieczną nie będzie 90 km/h, lecz 70 km/h. Trzeba wziąć pod uwagę większą masę pojazdu, a co za tym idzie pojazd ten będzie miał wydłużoną drogę hamowania. Opisane wyżej czynniki są tylko przykładowymi. Występuje szereg innych, które mają znaczenie dla określenia prędkości bezpiecznej dla danego pojazdu. Najczęstszym miejscem wypadków, w których kierowcy nie dostosowali prędkości do warunków na drodze jest teren niezabudowany. Kolejną przyczyną jest nadmierna prędkość oraz stan nietrzeźwości kierowcy.

Im większa prędkość tym większe ryzyko zaistnienia wypadku. Wraz z jej wzrostem zwiększa się droga hamowania, wykonanie manewrów staje się trudniejsze, a na ludzkie ciało podczas zderzenia oddziałują większe siły.

Parametry wpływu prędkości pojazdu na bezpieczeństwo:

Wraz ze wzrostem prędkości:

- rośnie długość drogi zatrzymania (hamowanie + reakcja kierowcy). Na suchej nawierzchni asfaltu droga hamowania wynosi odpowiednio:

30 km/h – 4,68 m
50 km/h – 13,13 m
60 km/h – 18,95 m
70 km/h – 25,58 m
90 km/h – 42,47 m
120 km/h – 75,36 m

Powyższe wartości mówią nam zatem o tym, że:

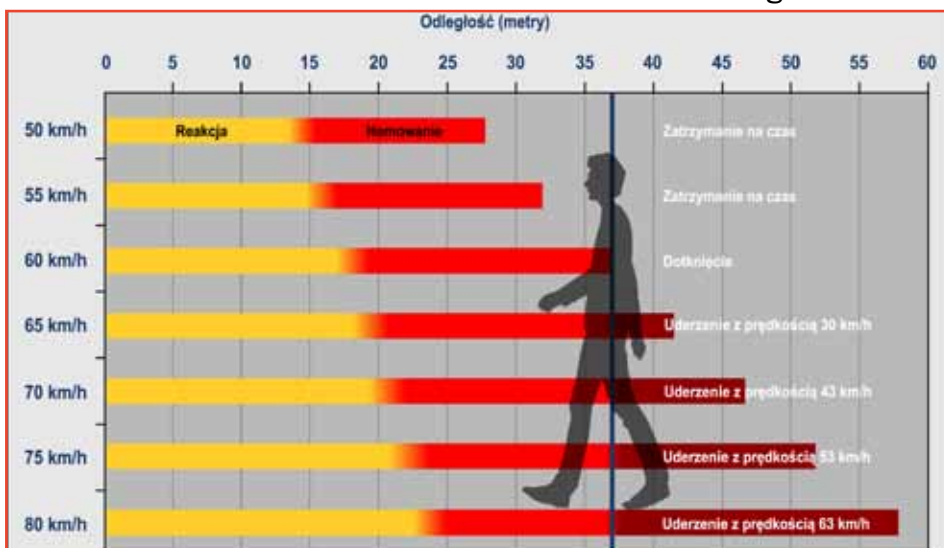
1. wraz ze wzrostem prędkości pojazdu wzrasta siła zderzenia z przeszkodą,
2. pogarszają się warunki utrzymania równowagi pojazdu na nierównościach drogi i zakrętach, zmniejsza się przyczepność opon do nawierzchni,
3. zmniejsza się możliwość postrzeżenia otoczenia przez kierowcę, zawęża się pole percepcji, dostrzeżenia pieszych, znaków drogowych, istotnych informacji, przeszkód na drodze.

Pamiętajmy!

Najechanie na sztywną przeszkodę można porównać do zrzucenia samochodu na twardą powierzchnię z wysokości odpowiednio przy prędkości:

30 km/h - upadek z 1 piętra,
50 km/h - upadek z 3 piętra,
90 km/h - upadek z 10 piętra,
130 km/h - upadek z 26 piętra.

Zbigniew Gdański

Zdarzenia na drodze z udziałem dzikich zwierząt

Do wypadków z udziałem lub z powodu zwierząt dochodzi coraz częściej nie tylko poza terenem zabudowanym, ale również w granicach miejscowości. Bardzo często czworonożny sprawca wcale nie ginie na miejscu, ale cały i zdrowy lub tylko ranny ucieka, a na miejscu pozostaje uszkodzony samochód i poszkodowany kierowca.

Pamiętajmy, że wiosną i jesienią prawdopodobieństwo, że na drodze spotkamy dzikie zwierzę jest największe.

Do najpoważniejszych w skutkach wypadków spowodowanych przez zwierzęta dochodzi w wyniku próby uniknięcia kolizji. Podczas gwałtownego manewru łatwo jest stracić panowanie nad samochodem, wylecieć z drogi, dachować czy uderzyć w drzewo lub w auto jadące z naprzeciwka. Z testów zderzeniowych jednoznacznie wynika, że nawet przy większych prędkościach najechanie na dziką czy sarnę nie jest niebezpieczne dla pasażerów auta, kończy się jedynie poważnym uszkodzeniem samochodu.

gorzej jest w przypadku większych zwierząt, np. kilkusetkilogramowy, wielki łos może wpaść do wnętrza auta osobowego, co często kończy się tragicznie zarówno dla niego, jak i dla pasażerów pojazdu. Tyle, że zderzenie z drzewem czy autem

jadącym z naprzeciwka wcale nie musi się okazać mniej brzemienne w skutkach.

Jak uniknąć tragedii?

Minimalizuj ryzyko. Największe prawdopodobieństwo kolizji z dzikim zwierzęciem występuje po zmroku lub o zmierzchu, na drogach wiodących przez lasy lub w pobliżu łąk. Pamiętaj, że zimą zwierzęta mogą wychodzić na drogi, żeby zlizywać z nich sól. Jeśli widzisz zwierzę stojące przy drodze, od razu zwolnij i licz się z tym, że spróbuje ono w ostatniej chwili przebiec przed autem.

Hamuj, ale nie za wszelką cenę! Jeśli widzisz na drodze zwierzę, spróbuj maksymalnie wytracić prędkość. Przed ostrym hamowaniem warto się jednak upewnić, czy np. za nami nie porusza się inny pojazd.

Nie trąb, nie migaj światłami. Wie-

le zwierząt reaguje w takiej sytuacji zupełnie inaczej, niż byśmy tego oczekiwali. Zamiast uciec z drogi, może po prostu zastygnąć w bezruchu - tak podpowiada mu instynkt. Bardzo ważne jest zachowywanie przez użytkowników dróg publicznych zdrowego rozsądku i poruszanie się po nich z dozwoloną prędkością. Często sami jeździmy za szybko i niezgodnie z przepisami ruchu drogowego.

Stosowanie się do przepisów drogowych często w zupełności wystarcza, aby w porę zauważyć potencjalną przeszkodę.

Pamiętajmy o tym, że zderzenie ze zwierzęciem skomplikuje nam nie tylko własne życie z powodu powikłań jak i straty majątkowe, które często w dużym stopniu nadszarpują nasz budżet domowy.

Zbigniew Gdański

Pamiętajmy o bezdomnych

Okres zimowy jest szczególnie niebezpieczny dla osób bezdomnych, dlatego też apelujemy o zwrócenie szczególnej uwagi na osoby wymagające pomocy w tym okresie.

Przypominamy, że w Podkarpackim Urzędzie Wojewódzkim w Rzeszowie działa **bezpłatny, całodobowy nr informacyjno-koordynacyjny 987** dla Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Z numeru mogą skorzystać osoby bezdomne wymagające pomocy w okresie zimowym. Pod nr telefonu można zgłaszać także konieczność udzielenia pomocy osobie zagrożonej z powodu złych warunków atmosferycznych. **Zgłoszenia są również przyjmowane bezpośrednio w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym tel. 17 242 91 34 lub ogólnokrajowy telefon alarmowy 112.**

Nie bądźmy obojętni na zagrożenia związane z wychłodzeniem organizmu!

Kiedy na zewnątrz panują niskie temperatury wiele osób narażonych jest na utratę życia lub zdrowia na skutek wychłodzenia organizmu.

Problem ten dotyka przede wszystkim osoby bezdomne, samotne, w podeszłym wieku. Zagrożenie takie dotyczy także osób będących pod wpływem alkoholu. Nie bądźmy obojętni i alarmujmy Policję za każdym razem, kiedy ktoś jest narażony na wychłodzenie organizmu. Wystarczy jeden telefon, aby uratować komuś życie!

Jednym z najczęstszych a zarazem najbardziej powszechnych mitów jest ten, że na rozgrzewkę najlepszy jest alkohol. To nieprawda. Organizm po spożyciu alkoholu jest jeszcze bardziej narażony na wyziębienie. Dużym niebezpieczeństwem jest wychłodzenie na zewnątrz będąc pod wpływem alkoholu. Wystarczy chwila nieuwagi, śliska, nierówna nawierzchnia. Wtedy o tragedię nietrudno. Dlatego też nie należy przechodzić obojętnie obok osób znajdujących się pod wpływem alkoholu podczas silnych mrozów. Pamiętajmy, że wymagają one od nas szczególnej pomocy – człowiek nietrzeźwy zdecydowanie szybciej traci ciepło.

Nasze zainteresowanie może przyczynić się do tego, że uratujemy komuś życie.

Kto jest narażony na wychłodzenie:

- Osoby bezdomne, które przebywają na ulicach miast lub żyją w pustostanach,
- Osoby starsze (powyżej 80 roku życia) – głównie te samotnie mieszkające, przewlekle chore. Często takie osoby ubierają się nieodpowiednio do warunków atmosferycznych, nie palą w piecach z powodu oszczędności, ale i demencji starczej czy choroby Alzheimera,
- Dzieci,

Jakie są objawy wychłodzenia:

- Zimna skóra, dłonie, stopy i twarz są nadmiernie blade lub sine, na całym ciele występuje tzw. „gęsia skórka” .
 - Dreszcze. Przy tej okazji warto wspomnieć że występowanie dreszczy to proces energochłonny i może powodować dodatkowo hipoglikemię, czyli spadek poziomu glukozy we krwi.
 - Apatia, spowolnienie psychoruchowe, zaburzenia mowy.
 - Zaburzenia świadomości i senność.
 - Utrata przytomności (brak reakcji na głos i zadany bodziec bólowy).
 - Zwolnienie akcji serca i oddechu,
- Wszystkie te objawy w przypadku braku reakcji lub pomocy z zewnątrz w konsekwencji prowadzą do zatrzymania krążenia i śmierci człowieka.

Postępowanie:

- Nie pozwól osobie wychłodzonej wykonywać gwałtownych ruchów, nie pionizuj jej, nie stawiaj siłą na nogi, ogranicz jej do minimum jej ruchy w stawach. Gwałtowne poruszanie powoduje, że zimna krew z obwodu (z kończy górnych i dolnych) dostaje się do mięśnia sercowego powodując zaburzenia rytmu serca, które mogą doprowadzić do nagłego zatrzymania krążenia,
- Jeśli jesteś w stanie przenieść osobę, najlepiej w pozycji poziomej do ciepłego pomieszczenia, zdejmij z niej mokrą i zimną odzież i ubierz w ciepłą i suchą (czasami będzie to twoja kurtka i czapka, twój koc z samochodu lub z domu itp.) oraz zastosuj ogrzewanie warstwowe np. folia – koc –folia.
- Pamiętaj, żeby okryć całe ciało osoby wyziębionej! Podłóż koc pod grzbiet tej osoby (izoluj ją od

podłoża) oraz nie zapominaj o ochronie głowy, rąk i stóp – tam ciepło „ucieka” najszybciej,

- W żadnym wypadku nie należy podawać osobie wyziębionej alkoholu!
- Podaj tylko ciepłe (nie gorące) mocno słodkie napoje np. herbatę.
- Jeśli chory będzie nieprzytomny, nie będzie miał prawidłowego oddechu oraz oznak krążenia rozpocznij **resuscytację krążeniowo oddechową**.

Zasady postępowania przy resuscytacji. Wykonuj na przemian następującą sekwencję czynności: uciśnij 30 razy klatkę piersiową i rób 2 oddechy ratownicze.

Staraj się zaangażować do akcji ratowniczej, którą prowadzisz przypadkowe osoby znajdujące się w pobliżu. Nie wstydź się głośno krzyknąć i wołać pomocy. Jeśli jest taka możliwość poproś kogoś aby dostarczył na miejsce zdarzenia automatyczny defibrylator zewnętrzny tzw. AED. W naszej gminie takie defibrylatory znajdują się w dwóch miejscach. Pierwszym z nich jest budynek urzędu gminy. Znajduje się on na ścianie zewnętrznej od strony drogi gminnej prowadzącej bezpośrednio do ośrodka zdrowia. Drugi znajduje się na ścianie frontальной biblioteki gminnej. Oba urządzenia posiadają pulsacyjny sygnał świetlny, dzięki któremu są widoczne zarówno w dzień jak i w nocy. Poza własnymi doraźnymi działaniami bezwzględnie wezwij zespół ratownictwa medycznego (**nr 112**).

Nie bądź obojętny! To, że pacjent jest po spożyciu alkoholu nie znaczy, że nie potrzebuje pomocy. Podejdź i sprawdź! Później powiadom odpowiednie służby – Policję lub jeśli będzie to niezbędne Pogotowie Ratunkowe i Straż Pożarną.

PSP

WARUNKI RESUSCYTACJI KRAŻENIOWO-ODDECHOWEJ

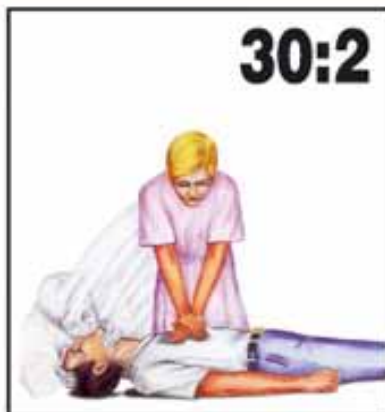
Czynnik czasu

- do 4 minut – szansa na pełny powrót wszystkich czynności ośrodkowego układu nerwowego
- do 8 minut – szansa na przywrócenie podstawowych czynności ośrodkowego układu nerwowego

Dwóch ratowników

- 30 uciśnień mostka (80-100/min)
- następnie kontynuacja akcji w stosunku uciśnień mostka i wdechów jak 30:2

Jeden ratownik

- 30 uciśnień mostka (80-100/min)
- następnie kontynuacja akcji w stosunku uciśnień mostka i wdechów jak 30:2

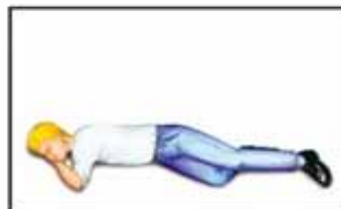

Objawy wskazujące na skuteczność resuscytacji krążeniowo-oddechowej

- zaróżowienie się skóry
- zawężenie uprzednio rozszerzonych źrenic
- powrót akcji serca
- powrót spontanicznego oddechu

UKŁADANIE OSÓB W STANACH ZAGROŻENIA OSOBY NIEPRZYTOMNE

Ułożenie boczne ustalone „pozycja bezpieczna” wymagane u osób nieprzytomnych z zachowanym własnym oddechem i tętnem

Ułożenie do resuscytacji krążeniowo-oddechowej na wznak, na twardym podłożu

OSOBY PRZYTOMNE

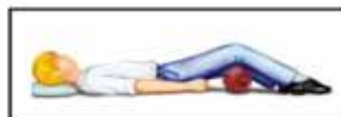
Ułożenie zwykłe, na wznak

Wstrząs, zagrożenie wstrząsem

- kąt pochylenia 10-15 stopni
- ułatwienie dopływu krwi do serca
- poprawa ukrwienia mózgu, serca i płuc

Uraz, bóle jamy brzusznej na wznak, wałek pod kolana, płaska poduszka pod głowę

Uraz głowy, klatki piersiowej, atak serca uniesienie tułowia

Duszność, atak astmy oskrzelowej pozycja półsiedząca, wałek pod kolanami

VIII Powiatowe Katarzynki

W Gminnym Ośrodku Kultury i Czytelnictwa w Białobrzegach, 16 listopada odbyły się „VIII Powiatowe Katarzynki”, połączone z kulinarnym konkursem „Piernik staropolski dojrzewający”.

Konkurs miał na celu m.in. propagowanie sztuki kulinarnej z zachowaniem tradycji regionu, pogłębienie wiedzy na temat tradycyjnych receptur wypieku ciast piernikowych. Ciasta piernikowe różniły się kształtem, grubością, miękkością oraz dodatkami. Zawsze jednak uwodziły aromatycznym, korzennym zapachem przypraw. Są to ciasta robione z mieszanki mąki pszennej i żytniej, mleka, jajek, karmelizowanego cukru, miodu, mocno przyprawione cynamonem, imbir, goździkami, kardamonem, gałką muszkatołową, anyżem i lawendą. W przeszłości pierniki uważane były za symbol dobrobytu.

Polska nazwa *piernik* pochodzi od starodawnego słowa *pierny*, (czyli pieprzny). Najstarszy zachowany polski przepis na jego wypiek pochodzi z 1725 roku i zanotowany został nie w książce kucharskiej, ale poradniku

medycznym. Początkowo, bowiem ciasto to było nie tylko przysmakiem, ale i lekarstwem, które zalecano w razie niestrawności lub przeziębienia.

Pierniki przygotowane przez panie z kół gospodyń i stowarzyszeń oceniało jury w składzie: Barbara Piława-Krauz – Wicestarosta Łańcucki, Janina Kamińska – Zastępca Dyrektora PODR w Boguchwale, Agata Borcz – Inspektor KRUS w Rzeszowie oraz pan Paweł Leżański z Powiatowego ODR w Łańcucie. Udział w wydarzeniu wzięły również panie ze Stowarzyszenia „Kobiety Gminy Grodzisko Dolne”. Za swój wypiek otrzymały dyplom i upominek z rąk wicestarosty powiatu łańcuckiego.

Spotkanie „katarzynkowe”, oprócz

pysznego jadła i ciast uświetniły występy Zespołu Wokalnego „Sąsiedzi” działającego przy GOKiCZ w Białobrzegach oraz Zespół Pieśni Ludowej „Biesiada” z Tucempel.

Maria Rydzik

Pierwszy w gminie paczkomat już działa!

Mieszkańcy gminy mogą już korzystać z paczkomatu firmy InPost, który zlokalizowany jest tuż obok sklepu Piotruś Pan w Grodzisku Dolnym. Jest to bardzo dobra wiadomość dla osób robiących zakupy przez Internet.

Paczkomaty to nowoczesne urządzenia do samodzielnego odbierania i nadawania przesyłek czynne przez 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu. W każdej chwili można obserwować etap podróży przesyłki poprzez opcję śledzenia paczek. Dzięki nowoczesnym terminalom mieszkańcy gminy zyskują wiele udogodnień m.in.: możliwość komfortowego nadawania i odbierania

przesyłek, atrakcyjne ceny wysyłek oraz wygodny odbiór zakupów.

Mamy nadzieję, że paczkomat będzie się cieszył dużym zainteresowaniem, szczególnie wśród mło-

dzieży, która dzisiaj większych swoich zakupów robi przez internet oraz korzysta z nowoczesnych form zamawiania towarów.

MK

„Andrzejki” w ŚDS Laszczyny

Wieczór andrzejkowy to czas, kiedy wróżby okazują się wyjątkowo trafne. W tym dniu warto zajrzeć w przeszłość i dowiedzieć się, co ona przyniesie.

W dniu 28 listopada Środowiskowy Dom Samopomocy w Laszczynach zorganizował zabawę andrzejkową w ramach treningu umiejętności spędzania wolnego czasu oraz integracji z innymi uczestnikami domów, na którą zostały zaproszone zaprzyjaźnione placówki.

Były tańce przy muzyce oraz przeróżne wróżby związane z tym szczególnym dniem. Wspólna zabawa przyniosła wiele radości. W

przerwie można było wypić kawę, zjeść pyszne ciasta przygotowane przez uczestników w ramach treningu kulinarnego. Wszyscy bawili się doskonale. Był to bardzo mile

spędzony dzień, w którym każdy był uśmiechnięty i zadowolony.

Leszek Duda

Spotkanie Andrzejkowe KGW z Opalenisk

W Szkole Podstawowej w Opaleniskach w ostatni listopadowy wieczór odbyła się zabawa andrzejkowa, której organizatorem było Koło Gospodyń Wiejskich z Opalenisk.

Wśród zaproszonych gości był Poseł na Sejm RP Jerzy Paul oraz przedstawiciele Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Łańcucka” pani Gabriela Wróbel i pan Michał Lenart, którzy dokonali prezentacji dotyczącej pozyskiwania środków unijnych ze źródeł zewnętrznych m.in. za pośrednictwem lokalnych grup działania.

W ten wieczór nie zabrakło wspaniałej zabawy oraz degustacji potraw, ciast i różnych smakołyków, które przygotowały członkinie KGW. Wszyscy bawili się doskonale przy muzyce do późnych godzin nocnych.

Wspólna zabawa przyniosła wiele radości.

MW

Urząd Gminy - Punkt Obsługi Interesanta w nowym miejscu

W związku ze zmianą organizacji pomieszczeń i otwarciem kompleksu budynków obejmujących Urząd Gminy, GOPS i Dzienny Dom Pomocy zmianie uległa lokalizacja wejścia głównego oraz umiejscowienie punktu obsługi interesanta. Wszystkich mieszkańców zapraszamy do korzystania z nowego wejścia i punktu informacyjnego. Dodatkowo wchodząc wejściem głównym do dyspozycji jest winda, która ułatwia poruszanie się po kondygnacjach budynku. Z windy można skorzystać już od poziomu 0, kierując się w prawo bezpośrednio po wejściu do budynku.

Dzień Życzliwości i Pozdrowień w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Grodzisku Dolnym

21 listopada w ponad 180 krajach obchodzi się Światowy Dzień Życzliwości, którego celem jest wzbudzenie pozytywnych emocji i uwrażliwienie na wzajemną życzliwość.

W tym dniu również mediatorzy mają swoje święto, dlatego właśnie z ich inicjatywy przy współudziale samorządu uczniowskiego zorganizowano w naszej szkole obchody Dnia Życzliwości. Do wspólnej zabawy, promującej ideę wzajemnej życzliwości i współpracy w przyjaznej atmosferze, zaproszono uczniów i nauczycieli. Wyrazem tego były przygotowane przez klasy wyjątkowe gazetki tematyczne. Mediatorzy i przedstawiciele samorządu uczniowskiego wyróżnili najciekawsze. Pierwsze miejsce przyznali klasie 6B, drugie- 4a, a trzecie- 7b. Jednak wszyscy zasłużyli na nagrody, dlatego uczniowie otrzymali lizaczki- buźki. Słodczyce w tym dniu były darowane z uśmiechem

i życzliwością. Uczniowie wybierali również najbardziej życzliwą osobę w klasie. Osoba ta została nagrodzona przez mediatorów orderem z ciasta, który wyglądał pięknie i apetycznie, a uczniowie dumnie go prezentowali. Kolejną atrakcją było drzewko życzliwości, na którym każdy mógł przywiesić liść- karteczkę z pozdrowieniami. W ten sposób powstało uroczyste jesienne drzewko pozdrowień

i życzliwości.

W tym dniu uśmiech i pozytywne emocje rozgościły się w naszej szkole. Dziękujemy wszystkim uczniom i nauczycielom za zaangażowanie, wspólną zabawę, ale też pracę. Pamiętajmy jednak, że nie tylko 21 listopada warto być życzliwym.

nauczyciele i uczniowie

Dzień Języków Obcych po raz drugi!

W Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Grodzisku Dolnym świętowaliśmy po raz drugi Dzień Języków Obcych.

Drugi raz - to już prawie tradycja! Działanie to było wpisane w założenia projektu pt. „Język robotów-rozwijanie kompetencji językowych i TIK od najmłodszych lat” realizowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, projektu „Ponadnarodowa mobilność kadry edukacji szkolnej”.

W konkursach, zabawach i grach brali udział uczniowie klas 7a i 7b oraz 8a i 8b oraz nauczycielki języków obcych – p. Alicja Zalepa, p. Anna Zygmunt, p. Anna Czerwonka. Uczniowie, podzieleni na dwa zespoły, uczestniczyli w ciekawych konkursach sprawdzających ich wiedzę z języków obcych, tradycji, historii i geografii różnych krajów. Była zabawa w kalambury, rozwiązywanie krzyżówek, głucho telefon. Żadnej z drużyn nie udało się poprawnie przekazać łamańców językowych za pomocą głuchego telefonu. Uczniowie natomiast dobrze poradzili sobie z rozpoznawaniem krajów, obserwując ilustracje przedstawiające charakterystyczne budowle, sławne osoby, stroje. Trudna była konkurencja polegająca na zapamiętywaniu

niem jak największej liczby szczegółów z tekstów opisujących Oktoberfest i Londyn. Nic dziwnego, ponieważ opisy zawierały mnóstwo szczegółów, liczb, nazw i dat a więc stanowiły prawdziwe wyzwanie dla pamięci uczestników. Niektórzy uczniowie doskonale poradzili sobie z pytaniami w quizie o kulturze, współczesności, sławnych postaciach z polityki, sztuki, a nawet religii. Szala zwycięstwa przechylała się raz na stronę jednej drużyny, raz na stronę drugiej drużyny. Ostatnia konkurencja zdecydowała o zwycięstwie klas 7b i 8b. Uczniowie tej drużyny otrzymali nagrody, wszyscy zaś uczestnicy mogli skosztować słodkich lub słonych cukierków popularnych w róż-

nych krajach europejskich. Na koniec uwieczniliśmy nasze spotkanie wspólną fotografią.

Nasze wspólne świętowanie Dnia Języków Obcych jest doskonałą okazją do poznania i otwarcia uczniów na kulturę, zwyczaje i tradycje innych narodowości. Z pewnością motywuje również uczniów do pogłębiania wiedzy o różnych krajach, rozwijania pasji podróżniczych, poznawania faktów historycznych i geograficznych. A co dla nas, nauczycieli języków obcych jest niezwykle ważne - poprzez te wszystkie elementy zachęca do nauki języków obcych.

Anna Czerwonka

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Naukowe podsumowanie projektu

W poniedziałek 2 grudnia w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Grodzisku Dolnym odbyło się oficjalne podsumowanie projektu pt. „Język robotów-rozwijanie kompetencji językowych i TIK od najmłodszych lat” realizowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, projektu „Ponadnarodowa mobilność kadry edukacji szkolnej”, w którym uczestniczyło siedmioro nauczycieli.

Projektem objętych było siedmioro nauczycieli. Uczestniczyli oni w zagranicznych mobilnościach edukacyjnych, które obejmowały wyjazdy na kursy metodyczne i kursy GE z elementami ICT (naciska na słownictwo związane z robotyką). Trzeba zwrócić uwagę na szkoły językowe, w których zdobywali wiedzę: Regent Brighton i Regent Oxford. Są to szkoły jedne z najpopularniejszych w Wielkiej Brytanii, które specjalizują się w uczeniu języka angielskiego uczniów międzynarodowych. Było to nieocenione doświadczenie, ponieważ nauka odbywała się najpierw przez 5 dni, a potem przez następne 10 dni kilka godzin dziennie spędzali czas wśród studentów z różnych krajów, np. z Francji, Szwajcarii, Korei, Włoch i Hiszpanii używając języka angielskiego w praktyce. Celem tego przedsięwzięcia było podniesienie kwalifikacji po to, aby w aktywny sposób włączyć się w przyszłości w prowadzenie projektów edukacyjnych w ramach różnych programów. Dzięki udziałowi w kursach nauczyciele poznali nowe trendy w edukacji, rozwinęli umiejętności metodyczne i językowe, co wpłynęło korzystnie na atrakcyjność prowadzonych w szkole zajęć. Z realizacją tego projektu wiązały się różnorodne działania. Bardzo ekscytujący dla uczniów był w tamtym i w tym roku szkolnym Dzień Języków Obcych. To czas wypełniony wiedzą, ale i zabawą. W trakcie 15 miesięcy nie zabrakło też informacji przekazanych innym

nauczycielom i przede wszystkim lekcji, podczas których nauczyciele języków obcych wdrażali nowe metody i techniki pracy z dziećmi.

Ostatnim wydarzeniem było oficjalne podsumowanie projektu, które okazało się atrakcyjną formą nauki dla dzieci, a nauczycielom dało możliwość przeanalizowania wzrostu swoich kompetencji. W tym dniu uczniowie uczestniczyli w turnieju z robotyki „Walki robotów sumo”. Zawody zorganizował i przeprowadził pan Tomasz Sołek- prowadzący zajęcia robotyki w naszej szkole. Uczestnikom i widzom bardzo podobały się walki robotów. Zawody były bardzo efektowne i wyzwały wiele emocji, ponieważ wzorowane są na prawdziwych japońskich walkach sumo, które stylem przypominają zapasy. Walka dwóch autonomicznych robotów toczyła się na powierzchni białego koła (ringu) ograniczonego czarnym marginesem. Wygrywał ten robot, który zdołał wypchnąć przeciwnika poza ring. Rozgrywki odbywały się w angielskiej scenerii, ponieważ pani Anna Czerwonka i pani Anna Zygmunt, nauczycielki języka angielskiego, przeprowadziły konkursy plastyczne dotyczące krajów anglojęzycznych i efekty prezentowały podczas podsumowania projektu. Salę zdobyły rysunki kl. V-VIII ukazujące za-

bytki i tradycje krajów anglojęzycznych oraz prace kl. HV dotyczące tradycji bożonarodzeniowych w Wielkiej Brytanii. Ważną częścią tej imprezy był pokaz robotów zbudowanych przez uczniów uczęszczających na zajęcia z robotyki, podczas którego koledzy i koleżanki mieli możliwość zapytać o szczegóły działania robotów, mogli dotknąć robota, a nawet spróbować go uruchomić. Wydarzeniami szczególnie byli zainteresowani uczniowie klas I-III, ponieważ niektórzy pierwszy raz uczestniczyli w takim naukowym spotkaniu. Na koniec zwycięzcy turnieju oraz konkursów plastycznych zostali nagrodzeni i otrzymali pamiątkowe dyplomy.

Realizacja projektu przełożyła się na efektywniejszą pracę podczas zajęć. Już można zauważyć osiąganie przez uczniów lepszych wyników z języka angielskiego na egzaminach zewnętrznych oraz duże zaangażowanie w dziedzinie robotyki. Udział nauczycieli w tym projekcie przyczynił się do nawiązania współpracy z szkołą zagraniczną i napisania dwóch projektów ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach programu POWER i Erasmus+ skierowanych do uczniów.

Monika Fila

Szkoła z nowym sztandarem

Spełniło się marzenie społeczności szkolnej Zespołu Szkół im. prof. Franciszka Leji w Grodzisku Górnym. 10 listopada doszło do niepowtarzalnego wydarzenia, a mianowicie odbyło się nadanie i poświęcenie nowego sztandaru szkoły.

Idea ta zrodziła się w momencie wygaśnięcia gimnazjum. Dotychczasowy sztandar uświetniał uroczystości szkolne przez wiele lat. Jego awers stanowiła pełna nazwa szkoły, a w środku znajdowała się otwarta księga nawiązująca do trudu i wysiłku w zdobywaniu wiedzy przez Patrona. Sztandar gimnazjum wykonany został zgodnie z projektem pani Lidii Pikuley.

Pomysłodawczyni nowego projektu sztandaru pani wicedyrektor Barbara Sołga, po konsultacji z nauczycielami i pracownikami szkoły, zachowała ogólną szatę graficzną, uwspółcześniając go o nowe elementy. Realizacja tak wielkiego przedsięwzięcia była możliwa dzięki zaangażowaniu dyrektora szkoły pana Romana Matuszka, wsparciu finansowemu lokalnych władz, byłych dyrektorów, nauczycieli, rodziców i uczniów.

Główna strona sztandaru (awers) posiada granatowe tło. Centralne miejsce sztandaru zajmuje postać Profesora Franciszka Leji. Wizerunek Patrona usytuowany jest obok

otwartej księgi, która jest kontynuacją trudu i wysiłku w zdobywaniu wiedzy. W górnej części sztandaru widnieje nazwa: Zespół Szkół im. prof. Franciszka Leji, a w dolnej w Grodzisku Górnym.

Rewers sztandaru jest biało - czerwony. Na tym tle umieszczone jest godło państwowe - orzeł biały w złotej koronie ze złotymi szponami i dziobem zwróconym w prawo. Rozpostarte skrzydła symbolizują dążenie do najwyższego lotu, gotowość do pokonywania przeszkód i trudności. Wokół orła znajduje się napis: Bóg, Ojczyzna, Honor, Nauka. Sztandar obszyty jest złotymi frędzlami. Drzewiec natomiast zakończony jest okuciem z metalowym, srebrnym orłem. Dla społeczności szkolnej to symbol Polski - Narodu i Ziemi, symbol Małej Ojczyzny, jaką jest szkoła i jej najbliższe otoczenie.

Ceremonia nadania sztandaru zbiegła się z gminnymi obchodami 101. Rocznicy Odzyskania Niepodległości przez Polskę.

Obchody rozpoczęły się uroczystą Eucharystią w Kościele pw. Św. Barbary i Anny w Grodzisku Dolnym celebrowaną przez ks. Jana Kuca, ks. Tomasza Garbowskiego i ks. Łukasza Pernala.

W okolicznościowym kazaniu ks. Tomasz odniósł się do Ewangelii wg św. Łukasza, zwracając uwagę

na to, że „niebo istnieje naprawdę”. Nawiązał również do roli i historii sztandaru w walce o niepodległość Polski. Ksiądz Tomasz skierował również słowa w stronę uczniów, aby w swoim życiu sztandar prowadził ich jak najwyżej po szczyblach nauki.

Niezwykle doniosłym momentem było oficjalne poświęcenie sztandaru, którego dokonał proboszcz Jan Kuca i przejęcie go przez poczty sztandarowe oraz dyrekcję szkoły. Następnie poczet sztandarowy w składzie: Jakub Fila, Anna Maria Czerwonka i Iwona Pysz przekazali sztandar pocztowi rezerwowemu, w którego skład wchodzi: Marcin Majkut, Aleksandra Płoszaj i Justyna Kuras. Młodzież szkolna, przyjmując sztandar, zobowiązała się wcielać wartości ujęte hasłami sztandaru, ale również nieść w świat życiowe credo Patrona Szkoły: „Jesteśmy jeden dla drugiego”.

Uroczystość uświetnił przygotowany przez uczniów z Grodziska Górnego montaż słowno - muzyczny poświęcony 101. Rocznicy Odzyskania Niepodległości. Młodzież w niezwykle obrazowy sposób ukazała losy Ojczyzny, jej dążenie do wolności i rzucania kajdan niewoli. Nad przygotowaniem inscenizacji czuwali: Joanna Sołek, Halina Ślанда, Małgorzata Majka, Maria Danak i ks. Tomasz Garbowski. Była to piękna lekcja historii o miłości do Ojczyzny zakończona wspólnym odśpiewaniem hymnu narodowego.

Oficjalną część uroczystości zwieńczył przemarsz pocztów sztandarowych w asyście władz lokalnych, służb mundurowych, zaproszonych gości oraz społeczności szkolnej. Święto szkolne i narodowe uatrakcyjniła Orkiestra Dęta z Grodziska Dolnego, której pieśni patriotyczne rozbrzmiewały w kościele i ca-

tej okolicy.

W Ośrodku Kultury w Grodzisku Dolnym nastąpiła dalsza część uroczystości. Zaproszonym gościom, nauczycielom i rodzinie Profesora zaprezentowano ciekawe momenty z życia szkoły oraz nowy sztan-

dar. W krótkich przemówieniach Wójt Gminy Jacek Chmura i dyrektor szkoły wspomnieli o zaangażowaniu Profesora Franciszka Leji w działalność lokalnego środowiska. Podkreślili znaczenie Patrona, który jako matematyk stał się autory-

tetem dla młodzieży z Grodziska Górnego, podejmującej wyzwania w dziedzinie robotyki.

Podsumowania tak doniosłego wydarzenia dokonał dyrektor szkoły, który podziękował wszystkim zaangażowanym za pomoc i wsparcie w organizacji niezwykle przedsię-

wzięcia. Zakończenia uroczystości dopełniło złożenie kwiatów i zapalenie zniczy na grobie Patrona. Delegacja Samorządu Szkolnego wraz z opiekunem panią Agnieszką Steligą w asyście pocztów sztandarowych, dyrekcji, nauczycieli i rodziny oddała hołd grodziszczaninowi Profesorowi Uniwersytetu Jagiellońskiego – Franciszkowi Leji.

Danuta Sigda
Halina Majkut

Przygoda z chemią na Politechnice Rzeszowskiej

W sobotę, 23 listopada, 20-osobowa grupa uczestników projektu pt. „Metoda projektu naszym sposobem na wyrównywanie szans edukacyjnych”, realizowanego w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Grodzisku Dolnym w ramach projektu „Ponadnarodowa mobilność uczniów”, finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego brała udział w zajęciach laboratoryjnych na Wydziale Chemii Politechniki Rzeszowskiej.

Eksperymentalna chemia zafascynowała wielu młodych przyrodników. Zajęcia w prawdziwym, nowoczesnym, dobrze wyposażonym laboratorium, pod okiem pracowników uczelni wyższej okazały się ciekawą lekcją chemii, podczas której każdy mógł zgłębić wiedzę i nabyć umiejętności praktycznych. Uczniowie poznali i przeprowadzili różne typy reakcji chemicznych, m.in. reakcje egzo- i endoenergetyczne, reakcje w stanach gazowych, syntezy, analizy i wymiany. Sporządzali różnorodne mieszaniny i rozdzielali ich składniki metodą destylacji, chromatografii i sączenia. Obserwowali po-

kazowe doświadczenia z sublimacją suchego lodu i zbierali do baloników różne gazy wydzielające się podczas reakcji. Nie lada atrakcją okazała się „gra w kolory”, czyli zabawa z wskaźnikami kwasowo-zasadowymi i szacowanie wartości pH roztworu. Podczas 4-godzinnych zajęć uczniowie dokumentowali przeprowadzone doświadczenia, opisując je wg schematu, pisali równania reakcji chemicznych, wykonywali obliczenia dotyczące stężenia procentowego roztworu. Wszystko to zamieszczali w kartach pracy autorstwa prowadzących. Dla wielu uczestników pierwsza przygoda z chemią na Politechnice Rzeszowskiej może mieć

ciąg dalszy w dorosłym życiu. Na pewno w każdym z nich rozbudziła ciekawość świata, a ponadto kreatywność, przedsiębiorczość i strategiczne myślenie.

„Powiedz mi, a zapomnę. Pokaż mi, a zapamiętam. Pozwól mi uczestniczyć, a zrozumieję”. To słynne powiedzenie chińskiego filozofa Konfucjusza jest nadal aktualne we współczesnym świecie.

Agnieszka Kulpa

Polsko – hiszpańska wymiana uczniów w ramach Programu Erasmus+

W projekt pt. „Szkoła przyszłości” realizowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Erasmus+ sektor Edukacja szkolna oprócz Zespołu Szkół im. Jana Pawła II w Grodzisku Dolnym (koordynującego projekt) zaangażowana jest szkoła hiszpańska CEIP GÓMEZ MORENO.

Obydwie placówki poszukują nowych rozwiązań w pracy z dziećmi. Biorąc pod uwagę potrzeby szkół, głównym celem przedsięwzięcia jest podniesienie wiedzy, umiejętności i kompetencji edukacyjnych i społecznych u uczniów poprzez wprowadzenie innowacyjnych metod nauczania. Wprowadzone metody mają zapewnić skuteczność nauki wszystkim uczniom i zapobiec wykluczeniu społecznemu.

W ramach współpracy każda ze szkół wykaże się swoją metodologią, a jednocześnie pozna metodologię szkoły partnerskiej i dzięki temu wprowadzi ją również u siebie. Planujemy 2 wyjazdy krótkoterminowe uczniów do szkoły hiszpańskiej i 2 przyjazdy uczniów do szkoły polskiej. Wizyty w Hiszpanii będą opierać się na najważniejszych osiągnięciach programu „Społeczności uczących się”. Głównym elementem wprowadzającym dzieci polskie w ten program będą realizowane na terenie Go-

mez Moreno działania: grupy interaktywne, tertulia, w tym przypadku kulturalne i literackie, metoda projektu. Uczniowie będą uczestniczyć w grupach interaktywnych, czyli zajęciach z moderatorami, podczas których podzieleni na 4-osobowe, polsko-hiszpańskie, grupki, będą rozwiązywać zadanie, które powinno być skonstruowane w ten sposób, żeby wymusić jak największą współpracę między dziećmi. Zostaną również zorganizowane tertulia- spotkania dotyczące kultury oraz literatury polskiej i hiszpańskiej. Najważniejszym osiągnięciem „Społeczności uczących się” jest wprowadzenie nauczania metodą projektów, dlatego podstawowe zajęcia będą opierać się na tej metodzie. Temat projektu, nad którym będą pracować uczniowie, będzie dotyczył kultur obu krajów. Podczas zajęć uczniowie dostrzegą naturalną potrzebę nauki języków obcych, ponieważ w tym języku będą się komunikować. Podczas drugiej wizyty w szkole hiszpańskiej uczestnicy projektu w grupach polsko-hiszpańskich będą pracować nad projektem związanym z robotyką- będzie to przygotowanie konferencji z robotyki. Natomiast uczniowie hiszpańscy podczas pierwszego pobytu w Polsce wezmą udział w warsztatach z robotyki. Zajęcia będą opierać się na posiadających przez szkołę mo-

dułach do nauki programowania i robotyki na poziomie podstawowym i zaawansowanym (Lego WeDo 2.0 i Lego Mindstorms). Podczas drugiego pobytu uczniowie hiszpańscy sprawdzą nabyte umiejętności podczas turnieju z robotyki. Rywalizacja z innymi pozwoli na odczucie sukcesu. W skład grupy docelowej wejdą chętni uczniowie, którzy napiszą list w języku angielskim przedstawiający motywację do udziału w projekcie, prezentujący wiedzę o dziedzictwie kulturowym własnego kraju i wyrażający zainteresowanie dziedzictwem kulturowym krajów partnerskich oraz robotyką. Będzie też brany pod uwagę stosunek do obowiązku szkolnego. Kryterium premiujące będzie dotyczyć uczniów z różnorodnymi trudnościami społecznymi, np. adaptacyjnymi w Hiszpanii. Uczestnicy działań będą mieć zapewnione wsparcie przygotowawcze. Odbędą się spotkania wprowadzające w tematykę projektu oraz warsztaty przygotowujące do wyjazdów.

Przed uczniami i nauczycielami ciekawe wyzwanie, które na pewno wpłynie pozytywnie na ich rozwój osobisty, jak wniesie dużo dobrego do szkół.

Monika Fila

Sukcesy naszych wokalistek na Powiatowym Festiwalu Piosenki

Tegoroczny Powiatowy Festiwal Piosenki Mikołaj po raz XXIV rozbrzmiewał w sali widowiskowej Gminnego Ośrodka Kultury w Kuryłówce.

Piękna sceneria, wspiana widownia i utalentowani, młodzi artyści niczym największe „gwiazdy” prezentowały swoje zdolności wokalne i estradowe. Festiwal od wielu lat cieszy się dużą popularnością mając na celu propagowanie kultury muzycznej, promocję oraz motywowanie wykonawców biorących udział w konkursie, jak również popularyzację piosenek dziecięcych.

Skierowany jest do uczniów szkół podstawowych, a prezentacje oceniane są w trzech kategoriach wiekowych: I kategoria: klasy 0 - III, II kategoria: klasy IV-VI i III kategoria: klasy VII-VIII.

Dopracowane występy wokalne oraz bogaty repertuar złożony w głównej mierze z tych mniej znanych lecz efektowych i trafionych utworów, a w mniejszej przez tzw. klasyki piosenki dziecięcej wskazywały na niezwykle zaangażowanie oraz ciężką pracę wokalistów i ich instruktorów.

Do pierwszego etapu, jakim były przesłuchania konkursowe – we wtorek 3

grudnia przystąpiło 35 uczestników z powiatu leżajskiego, natomiast 8 grudnia odbył się koncert finałowy.

Naszą gminę reprezentowały cztery wokalistki i wszystkie wróciły z nagrodami.

- Natalia Moskal – I miejsce w kategorii I
- Zofia Kulpa – III miejsce w kategorii II
- Brygida Bartnik – I miejsca kategorii III
- Patrycja Wojnarska – II miejsca kategorii III

Serdecznie gratulujemy wokalistkom osiągnięcia tak wysokich miejsc.

OK

W świecie literackiej i dziecięcej wyobraźni

„Logika zaprowadzi cię z punktu A do punktu B.

Wyobraźnia zabierze cię wszędzie.”

A.Einstein

Żyjemy obecnie w świecie zdominowanym przez wszelkiego rodzaju media i technikę i to one w większości dyktują nam sposób widzenia i postrzegania otaczającej nas rzeczywistości. Jednak wszystkie osiągnięcia i zdobycze, które są nam obecnie dostępne na codzień, niegdyś były dla żyjących ludzi jedynie mrzonką i czystą fantazją. Ale tylko dzięki wybitnym umysłom i ich wyobraźni cywilizacja i ludzkość mogła się rozwijać i stwarzać nieograniczone możliwości do działania.

Jedną z takich dziedzin, w której króluje niczym nieograniczona wyobraźnia jest literatura. Daje ona twórcom pole do popisu, podsuwa pomysły i ciekawe rozwiązania. Z bogactwa literackiego dorobku korzystają dzieci i młodzież biorąc od lat udział w różnorodnych konkursach związanych ze światem wymyślonych literackich bohaterów i zdarzeń, w ramach konkursu „Literatura i dzieci”, którego pomysłodawcą jest WDK w Rzeszowie, a organizatorem eliminacji rejonowych Ośrodek Kultury w Grodzisku Dolnym.

W tym roku motywem przewodnim konkursu była wyobraźnia – ta ukryta w słowie poetyckim i kreatywna wyobraźnia dziecięca, która miała ożywić i ubarwić ów świat przedstawiony w utworze literackim.

Konkurs przebiegał w dwóch etapach. Poniedziałkowe prezentacje, które odbyły się 18 listopada wyłoniły najlepszych wykonawców na szczeblu gminnym, zaś 20 listopada w środę trwały przesłuchania rejonowe – z powiatów leżajskiego i łańcuckiego.

Wykonawcy prezentowali się w recytacji, piosenkach oraz inscenizacjach według określonych kategorii wiekowych:

I kategoria – klasy 0 - II, II kategoria – klasy III - V i III kategoria – klasy VI - VIII szkoły podstawowej.

Wyniki po eliminacjach rejonowych przedstawiają się następująco:

KATEGORIA I

RECYTACJA:

I miejsce – Hanna Rynasiewicz (ZS Grodzisko Dolne)

II miejsce – Amelia Turkosz (SP Nr 2 Żółtnia)

III miejsce – Lena Staroń (SP Brzyska Wola)

PIOSENKA:

I miejsce – Wiktor Kotuła (Leżajsk)

KATEGORIA II

RECYTACJA:

I miejsce – Izabela Kycia (SP Dąbrowica)

I miejsce – Maja Mączka (SP Brzoza Stadnicka)

II miejsce – Julia Obajtek (ZS Grodzisko Górne)

III miejsce – Zuzanna Adamczyk (ZS Grodzisko Dolne)

PIOSENKA:

I miejsce – Maria Szklanny (ZS Grodzisko Górne)

wyróżnienie – Zofia Kulpa (OK Grodzisko Dolne)

KATEGORIA III

RECYTACJA:

I miejsce – Julia Majkut (ZS Grodzisko Dolne)

II miejsce – Jakub Fila (ZS Grodzisko Górne)

III miejsce – Maja Darnia (SP Dąbrowica)

PIOSENKA:

I miejsce – Patrycja Wojanarska (OK Grodzisko Dolne)

II miejsce – Marcel Kotuła (Leżajsk)

wyróżnienie – Brygida Bartnik (OK Grodzisko Dolne)

wyróżnienie – Aneta Socha (SP Dąbrowica)

INSCENIZACJA:

I miejsce – Grupa Teatralna „Promyczek” z SP w Brzyskiej Woli

Laureaci I miejsc zaprezentują się w finale wojewódzkim w Wojewódzkim Domu Kultury.

Ośrodek Kultury składa serdeczne podziękowania Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” za ufundowanie poczęstunku dla uczestników konkursu.

Małgorzata Burda-Król

Wieczór teatralny w Ośrodku Kultury

W listopadzie – miesiącu pełnym wspomnień, zadumy, oddawania czci i hołdu poległym bohaterom i zwykłym ludziom – zblizamy się ku refleksji nad życiem, sensem ludzkich wyborów i działań, a tym samym do więzi łączącej człowieka z Bogiem.

Kierując się różnymi wyborami budujemy zawsze fundament własnego losu, dokonujemy rozrachunku z własnym sumieniem i dylematami, które jako przeszkody stają nam na drodze. Niemal każde ludzkie życie to historia wlotu i upadku, bądź na odwrót. I o jednej z takich historii, sięgającej czasów biblijnych, mogliśmy się dowiedzieć oglądając widowisko pt. „Jesteś potrzebny Panu” – historia Jonasza w wykonaniu Łańcuckiej Grupy Teatralnej działającej przy kościele farnym, a prowadzonej przez siostrę Elizę. Widowisko mogliśmy zobaczyć w niedzielne popołudnie 24 listopada br. w Ośrodku Kultury.

Kim był ów Jonasz? Zanim otrzymał od Boga misję nawrócenia pogańskich mieszkańców Niniwy, był zwykłym człowiekiem żyjącym skromnie jak każdy inny Izraelita. Czuł się szczęśliwy i spełniony. Ale gdy odpoczywał któregoś razu w cieniu rozłożystego drzewa nawiedził go dziwny sen, a potem kolejno dwa następne. Wtedy przybył do Jonasza gołąb, boski posłaniec i oznajmił mu, że jest on potrzebny Panu. Niebawem przed Jonaszem stanął sam Bóg i wyjaśnił mu wszystkie sny. Pierwszy oznacza, że Jahwe jest jak drzewo chodzące; drugi – pójdziesz tam, dokąd ja zechcę i trzeci – uczynięm cię narzędziem moich dalekosieżnych obietnic. Bóg zażądał od Jonasza, że ma iść do Niniwy i przepowiedzieć jej zagładę, jeśli się nie nawróci. Jonasz nie był gotów na tak trudne zadanie, wystraszył się, że nie sprosta,

wsiadł na okręt płynący do miasta Tarszisz i postanowił uciec. Bóg jednak sprawił, że na morzu rozszalała się straszna burza. Spienione morskie bałwany waliły wściekle w statek i rzucały nim jak łupiną orzecha. Morze wyło i świszczowało zło-wrogo nie mając litości dla garstki ludzi pozostawionych samych sobie w paszczy żywiołu. Wtedy Jonasz zrozumiał, iż to sam Bóg gniewa się na niego za jego nieposłuszeństwo. Poprosił załogę, by wyrzuciła go za burtę, bo to on ściągnął na wszystkich to nieszczęście. Kiedy to uczyniono, wiatr ucichł i fale uspokoiły się. Jonasz jednak nie utonął, ponieważ Bóg postanowił dać mu drugą szansę. Nadpłynął olbrzymi wieloryb i połknął go. Jonasz znalazł się w jego brzuchu niczym w kabinie na statku. Podziękował Panu za ocalenie i obiecał, że zrobi, co mu Bóg nakazał. Jednak, gdy znalazł się na plaży – wyrzucony przez wieloryba okazało się, że tutejsi mieszkańcy, nie chcą wcale słuchać słów jakiegoś włóczęgi o swoim nawróceniu. Jonasz był załamany i pewien swej śmierci. Ale znów zjawił się Bóg i docenił poświęcenie swego proroka. Ziarno prawdy, które Jonasz zasiał w sercach Niniwitów zaczęło kiełkować i sprawiło, że miasto nawróciło się do Pana. Tym samym Jonasz

stał się współnikiem samego Boga i dokonał dzieła zaczętego niegdyś przez Stwórcę. I tak oto po raz kolejny Bóg okazał swoje miłosierdzie i nie zniszczył miasta, ponieważ kocha wszystkich ludzi i cieszy się, gdy podnoszą się z upadku i wracają na dobrą drogę. A sam Jonasz? Jonasz był teraz szczęśliwy, bo zaufał Bogu. W tej pouczającej historii Pan był dla Jonasza głosem jego wewnętrznego sumienia. Sztuka ta ma więc wymiar uniwersalny – opowiada o trudnej podróży każdego z nas do własnego wnętrza. Przesłanie „Wstań i idź” to słowa skierowane do każdego z nas. Pozostaje jedynie problem – jak na nie odpowiadamy.

Druga część niedzielnego wieczoru to kolejna odsłona adaptacji scenicznej „Kamieni na szaniec” w wykonaniu Grupy Teatralnej „Improwizacja” z Zespołu Szkół w Grodzisku Dolnym (pierwsza miała miejsce na naszej scenie 8 listopada w trakcie „Wieczoru Patriotycznego” poświęconego Ojczyźnie). Dojrzała gra aktorska młodzieży szkolnej po raz kolejny zachwycała grodziską publiczność, która nagrodziła ich występ owacją na stojąco.

Małgorzata Burda-Król

Jak ten czas leci

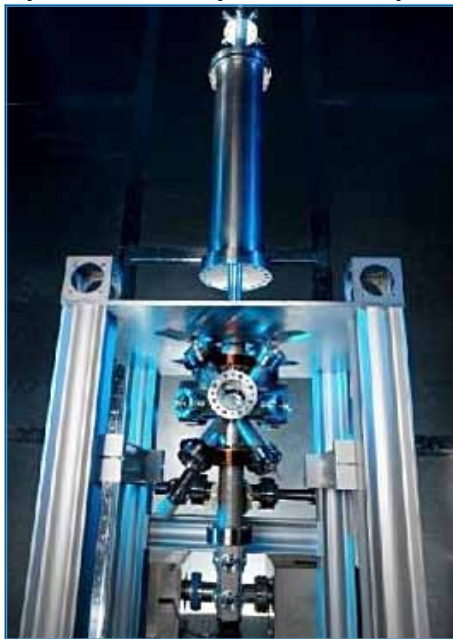
Chociaż godziny i minuty przesuwają się do przodu z jednostajną prędkością, to subiektywne odczucie łaże nieraz sądzić, że czas przyspiesza lub zwalnia.

Długo wyczekiwany urlop mija niesprawiedliwie szybko, godzinna nuda potrafi się ciągnąć niczym doba, a w poczekalni do specjalisty w publicznej przychodni czas może nawet stanąć w miejscu. Wszelkie przyjemne chwile natychmiast odlatują w przeszłość, a ból, cierpienie, czy bezsenność spowalniają zegary niemiłosiernie jak na złość.

Do początku XX wieku uważano, że pomimo subiektywnych wrażeń, czas upływa zawsze i wszędzie w niezmiennym tempie. Teoria względności Alberta Einsteina wstrząsnęła światem naukowym, bo dowodziła, że jest inaczej. Czas zwalnia w silniejszym polu grawitacyjnym, czyli na przykład na Ziemi, ale gdyby umieścić zegar wyżej, gdzie przyciąganie jest słabsze – zacznie przyspieszać. Im dalej od powierzchni Ziemi, tym mniejsza grawitacja. Miliardowe części sekundy różnią upływ czasu na parterze i na wysokich piętrach wieżowca, a nawet na podłodze i na stole, co wykażą super dokładne atomowe zegary. Czasomierze chodzą wolniej w ruchu przy dużych prędkościach, chociaż żaden pirat drogowy nie jest w stanie tak się rozpędzić, aby to zauważyć. Jednak satelity służące powszechnie do nawigacji satelitarnej (GPS) poruszające się z prędkością prawie 4 km/s i znajdujące się wysoko nad Ziemią muszą już korygować wskazania swoich atomowych zegarów, by zsynchronizować się z ziemskim czasem, co jest niezbędne do dokładnego lokalizowania obiektów. Wprawdzie różnice wynoszą tylko 39 mikrosekund na dobę (mikrosekunda to milionowa część sekundy), lecz gdyby ich nie uwzględnić, GPS byłby bezużyteczny – 10 mikrosekund niedokład-

ności przekłada się na błąd około 3 kilometrów w terenie.

Fizycy objaśniając względność czasu często przywołują, jako przykład „paradoks bliźniąt”. Gdyby jeden z nich pozostał na Ziemi, a drugi wyruszył w kosmiczną podróż super szybką rakieta, po powrocie po dziesięciu ziemskich latach byłby wyraźnie młodszy od brata. Wynika

zegar atomowy

z tego również, że dla braci nie byłoby jednej terażniejszości – dla podróżującego terażniejszość brata już się wydarzyła, jest przeszłością. Skoro czas zwalnia wraz ze wzrostem prędkości, to czy możliwe jest jego całkowite zatrzymanie? Teoria względności mówi, że tak – czas stanąłby w miejscu w ruchu z prędkością światła (300 000 km/s), której na razie nie mamy szans osiągnąć. Jak dotąd udało się pokonać prędkość dźwięku (343 m/s).

Teoria Einsteina dopuszcza możliwość podróżowania w czasie, zwłaszcza w przyszłość, lecz na razie jest to możliwe tylko w wizjach autorów powieści i filmów science fiction. Jeżeli kiedykolwiek miałoby się to ziścić, to zamiast lecieć wehikułem czasu, turyści korzystaliby z tuneli czasoprzestrzennych, takich

ścieżek na skróty, którymi natychmiast można by dotrzeć zarówno w czasy przeszłe i przyszłe, jak również w dowolne miejsce we wszechświecie. Brzmi to fantastycznie, lecz przez fizyków traktowane jest całkiem poważnie.

W każdym języku dla wyrażenia czynności ludzie posługują się czasem terażniejszym, przeszłym i przyszłym. Ale fizycznie terażniejszość nie istnieje, gdyż to by oznaczało, że na chwilę czas musiałby się zatrzymać (na teraz), a więc chociaż czynność trwa (pracuję, śpię, czytam), to godziny, minuty, sekundy nieustannie przeskakują z przyszłości w przeszłość.

Dla dzisiejszej cywilizacji niewyobrażalne jest funkcjonowanie bez dokładnego pomiaru czasu. Wyobraźmy sobie, że ludzie chcą się umówić na spotkanie, nie mając dostępu do urządzenia pokazującego czas. Jak ustalić porę, żeby zejść się w miarę jednocześnie? O wschodzie słońca, w południe, o zachodzie? Niezbyt to precyzyjne, a tym bardziej przed, czy po południu, albo wieczorem. Kiedyś tak było, ale też współcześni mieli pewnie więcej cierpliwości (i czasu) na oczekiwanie. Żyto się wolniej, nie goniły terminy, nie oglądano seriali. Znany rytm pór roku wymuszał przystąpienie do zbiorów w pełni lata, a wysokość słońca w ciągu dnia dawała sygnał do rozpoczęcia, czy zakończenia prac.

To właśnie słońce było dla ludzkości pierwszym zegarem. W okolicach równika pojawiało się i znikowało stale w równym odstępie czasu (tam dzień i noc trwają po 12 godzin), lecz na półkuli północnej to tempo cyklicznie ulegało zmianie wraz z kolejnymi porami roku, ale one też powtarzały się rytmicznie. Upływ czasu mierzono, więc rytmem zmian zachodzących w przyrodzie. Dowody archeologiczne wskazują, że już 20-30 tys. lat temu mieszkańcy Syberii orientowali się, ile dni liczy rok, czyli okres od jednego przesilenia zimowego (lub letniego) do następnego,

a więc obserwując wysokość Słońca wiedzieli, kiedy ono nastąpi. 1800 lat p.n.e. Babilończycy dzielili rok na 12 miesięcy, wyróżniali siedmiodniowy tydzień, a bazując na systemie dwunastkowym wprowadzili pojęcie doby, godziny i minuty.

W najstarszym kalendarzu rzymskim rok miał 10 miesięcy i rozpoczynał się 1 marca – stąd do dziś w języku łacińskim i angielskim funkcjonują pierwotne nazwy miesięcy – september (czyli siódmy; wrzesień), october (ósmy; październik), november (dziewiąty; listopad), december (bo grudzień w Rzymie był dziesiątym miesiącem). Władca Rzymu Juliusz Cezar (I w p.n.e.) wprowadził rok przestępny i na jego cześć nazwano lipiec imieniem Julius, a cały system kalendarzem juliańskim. Następca Cezara cesarz August też chciał coś wnieść do kalendarza, więc jego imieniem „ochrzczono” sierpień (łacińskie –augustus, angielskie august), i dodano jeden dzień, żeby nie ustępował długością juliańskiemu lipcowi (ach, ta ludzka zazdrość). Odtąd obydwie miesiące liczą po 31 dni.

W języku polskim nazwy miesięcy mają inną genezę: styczeń (styka się stary i nowy rok); luty (dawniej to słowo oznaczało coś zimnego i nieprzyjemnego); marzec (od boga wojny i planety Mars); kwiecień (od kwiatów); maj (po łacinie majus oznacza miły); czerwiec (od owada czerwca, którego poczwarki zbierano w tym czasie dla uzyskiwania czerwonego barwnika); lipiec (kwitnące lipy); sierpień (sierp); wrzesień (od kwitnących wrzosów); październik (od suchych łodyg lnu, czyli paździerz); listopad (spadające liście) i grudzień (od grudy, czyli zamarznętej ziemi).

Aby monitorować przebieg dnia wymyślono zegary słoneczne. Najstarszy odkryty przez archeologów datuje się na XIII w. p.n.e. Posługiwali się nimi starożytni Chińczycy, Babilończycy, Grecy, Rzymianie i Fenicjanie. Były to pierwsze przyrządy naukowe i pomiarowe skonstruowa-

ne przez ludzkość. Nie potrzebowały żadnego mechanizmu napędowego, ale działały tylko w ciągu dnia przy bezchmurnej pogodzie - cień nieruchomej wskazówki wędrował po tarczy z podziałką zataczając półkole. W początkach średniowiecznej chrześcijańskiej Europy używanie zegarów słonecznych wymusiły pory modlitw nakazanych przez liturgię. W VII w. naszej ery papież nakazał umieszczanie ich na budynkach kościołów i wzywanie wiernych na nabożeństwa przy pomocy kościelnych dzwonów.

Niedoskonałości zegara słonecznego skłaniały do poszukiwania innych sposobów liczenia czasu i tak około 1500 roku p.n.e. Egipcjanie wpadli na pomysł wykorzystania wody, która kapłała kropla po kropli z dna kamiennego naczynia, a jej poziom wewnątrz wskazywał aktualną porę (klepsydra wodna). Wreszcie można było określić godzinę nocą bez zdawania się wyłącznie na intuicję i zegar biologiczny. Klepsydry wodne nie były jednak dokładnymi miernikami, gdyż wraz ze zmniejszaniem się ilości wody w górnym naczyniu, malało ciśnienie w otworze pomiędzy zbiornikami i w efekcie woda nie spływała zbyt regularnie. Zastąpienie wody piaskiem lub innym proszkiem nie poprawiło precyzji klepsydry. Dopiero w XIV wieku we Francji wymyślono zegar mechaniczny, w którym energia popychająca wskazówkę do przodu pochodziła z odważnika lub nawiniętej sprężyny. Takie zegary montowano na kościelnych wieżach i posiadały one tylko wskazówkę godzinową, gdyż nikt wówczas nie odczuwał potrzeby dokładniejszego mierzenia czasu. Wskazówka minutowa pojawiła się w 1577 roku na życzenie pewnego astronoma, dla którego dokładniejsze oznaczanie czasu było niezbędne podczas obserwacji ruchów ciał niebieskich.

Zegary mechaniczne rozregulowały się około 20 minut dziennie, więc stale musiano je przestawiać

po odczytach z zegarów słonecznych. W tamtych czasach możliwość skonstruowania czasomierza dokładnego, co do sekundy wydawała się absurdalna i dla większości ludzi nie miała znaczenia – poza żeglarzami. W XV wieku ruszyła epoka wielkich odkryć geograficznych, a podróżowanie po morzach i oceanach najbardziej utrudniał brak umiejętności dokładnej nawigacji, czyli odczytywania współrzędnych geograficznych. Z szerokością geograficzną nie było problemu, już starożytni Grecy znali przyrządy do jej określania na podstawie gwiazd. Kłopot stanowiło ustalanie długości geograficznej, a powodem były niedokładne zegary. Ziemia obraca się wokół własnej osi wykonując pełny obrót w 24 godziny, czyli pokonuje 1° w ciągu 4 minut. Oznacza to, że o jeden stopień dalej na wschód od jakiegoś miejsca czas słoneczny jest późniejszy o 4 minuty, a o stopień dalej na zachód - o 4 minuty wcześniej. XVI-wieczni żeglarze zabierali na pokład dwa zegary – jeden mechaniczny ustawiony według czasu słonecznego w macierzystym porcie i drugi pokazujący aktualny czas słoneczny na morzu. Różnice we wskazaniach pozwalałyby obliczyć dokładną długość geograficzną, o ile zegary nie opóźniałyby się lub nie spieszyły. Rządy wielu krajów oferowały nagrody dla tego, komu udało by się rozwiązać ten problem (słynna Nagroda Długości Geograficznej wynosiła ponad milion dzisiejszych amerykańskich dolarów). Pomysł poddał Galileusz - włoski matematyk, astronom i filozof. Legenda głosi, że podczas modłów w katedrze zapatrzył się w kołyszące się monotonicznie kadzidło zwisające ze sklepienia. To doprowadziło do odkrycia, że wszystkie ruchy małe i duże, wahały się w równych odstępach czasu. Dokładniejsze zegary wahadłowe stały się powszechne pod koniec XVII wieku i znacząco obniżyły ryzyko żeglugi. Nadal były ustawiane według czasu słonecznego, czy-

li w miejscowościach oddalonych o stopień lub więcej pokazywały inną godzinę (przykładowo: w Rzeszowie 12.00, to dwa stopnie dalej w Krakowie 11.52). Kiedy wynaleziono kolej pojawił się dylemat, bo podróżujący musieli przestawiać swoje zegarki do przodu lub do tyłu, choć przemierzali się w granicach jednego państwa, a zarządzający dworcami mieli koszmarny problem z opisaniem rozkładu jazdy. Pierwsi wybrnęli z tego Brytyjczycy, którzy w latach 40-tych XIX wieku wprowadzili w kraju jednolity czas urzędowy. Godzina 12.00 pokrywała się z południem słonecznym na przebiegającym przez Londyn południkiem 0° (tzw. czas Greenwich). Zegary kole-

jowe zsynchronizowano za pomocą telegrafu. Pod koniec XIX wieku wyznaczono na Ziemi wzdłuż południków 24 piętnastostopniowe strefy czasowe (każde 15° to godzina różnicy w czasie słonecznym), w których obowiązywała ta sama godzina. Większość Polski leży w strefie środkowoeuropejskiej (według południka 15°), ale wschodnie krańce obejmuje wschodnioeuropejska strefa czasowa. Polskim czasem urzędowym jest zimą czas środkowoeuropejski, a latem wschodnioeuropejski. W naszej okolicy godzina na zegarze nigdy nie pokrywa się z rzeczywistym czasem według położenia słońca. Kiedy w Rzeszowie jest 12.00 czasu urzędowego, to w rzeczywiście

ści latem jest jeszcze przed południem (11.28), a zimą już po południu – 12.28.

Dzisiaj zegary wahadłowe to już przeważnie antyki, a my używamy kwarcowych. Częstotliwość wibracji kryształów kwarcu jest nieporównywalna z prędkością wahadła i umożliwia mikrosekundową dokładność. Najdokładniejsze są zegary atomowe, w których rytm elektronów cezu pozwala na precyzję pomiaru, co do nanosekundy (jednej miliardowej sekundy), czyli są tysiąc razy dokładniejsze od kwarcowych.

Małgorzata Majka

Z OKAZJI ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA SKŁADAMY SERDECZNE ŻYCZENIA

Życzymy pięknych i niezapomnianych chwil w gronie rodziny.
Niech przyniosą one radość, wzajemną życzliwość
i optymizm w nadchodzącym Nowym Roku.

Przewodniczący Rady Gminy Grodzisko Dolne
Kazimierz Matuszek

Wójt Gminy Grodzisko Dolne
Jacek Chmura

Życzę Państwu,
by nastrój Wigilijnego Wieczoru
przyniósł każdemu spokój i radość.

Niech każda chwila
Świąt Bożego Narodzenia
żyje własnym pięknem,
a Nowy Rok obdaruje wszystkich
pomyślnością i szczęściem.

*Poseł na Sejm RP
Jerzy Paul*

Wesołych Świąt!

Niebawem na nowo pochylimy się nad tajemnicą narodzin Chrystusa,
a nasze serca otuli nadzieja.

Życzymy zatem Mieszkańcom powiatu leżajskiego,
aby ten wyjątkowy czas wypełniony był kojącym spokojem i miłością.

Niech moc wigilijnego stołu zjednoczy Was i umocni,
a betlejemskie światełko doda Wam otuchy i poprowadzi we właściwym kierunku.

A co najważniejsze, niechaj ten czas będzie czasem przeżytym
w zgodzie ze światem i samym sobą.

Niech nadchodzący nowy rok 2020 obfituje
w radość, miłość, zdrowie, niepowtarzalne chwile
i poczucie spełnienia w każdym aspekcie Waszego życia,
a wiara w istnienie dobra pozostanie niezachwiana.

Przewodniczący Rady Powiatu
Adam Wylaż

Starosta Leżajski
Marek Śliż

Czy wiesz, że rak jelita grubego, jak większość nowotworów w początkowej fazie, **często rozwija się zupełnie bezobjawowo?** Dlatego tak ważne jest **postępowanie profilaktyczne**. Kolonoskopia pozwala na ujawnienie zmian przednowotworowych i zmian na wczesnym etapie rozwoju nowotworu.

Daj sobie szansę – rozpoznanie początkowego stadium raka jelita grubego daje możliwość całkowitego powrotu do zdrowia.

SKORZYSTAJ Z DARMOWEJ KOLONOSKOPII

Zadzwoń na numer **723 007 999** lub napisz na kolonoskopia@klinika-rzeszow.pl
Udział w programie jest bezpłatny i nie wymaga skierowania od lekarza rodzinnego.
 Badanie jest wykonywane w znieczuleniu dożylnym.

BADANIE

Kolonoskopia to badanie, które umożliwia obejrzenie wnętrza całego jelita grubego przy użyciu giętkiego endoskopu (kolonoskopu) o średnicy 11 mm. Głównym celem wykonywania kolonoskopii jest ocena błony śluzowej jelita grubego. Dzięki technice światłowodowej urządzenie rejestruje obraz i przesyła go na ekran monitora.

Kolonoskopia pozwala wykryć i usunąć polipy, które mogą się z czasem przekształcić w nowotworzliwość.

PRZEBIEG BADANIA

Pacjent uklada się na lewym boku, z nogami zgiętymi w kolanach i przysuniętymi do brzucha, może zająć potrzebną kilkakrotną zmiany pozycji. Lekarz ustawia się za pacjentem, aby móc swobodnie manipulować kolonoskopem i obserwować obraz na monitorze.

www.klinika-rzeszow.pl

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeszowska Polska

PODKARPACKIE

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Nowe Techniki Medyczne
NŚM SZPITAL SPECJALISTYCZNY
 im. Świętej Rodziny Sp. z o.o.

BEZPŁATNA, PROFILAKTYCZNA KOLONOSKOPIA

KTO MOŻE SKORZYSTAĆ?

- osoby w wieku od 50 do 65 lat bez objawów raka jelita grubego
- osoby w wieku od 40 do 65 lat, które mają krewnego pierwszego stopnia z rozpoznaniem raka jelita grubego
- osoby w wieku od 25 do 65 lat pochodzące z rodziny z zespołem Lynch

Udział w programie jest **bezpłatny i nie wymaga skierowania** od lekarza rodzinnego. Badanie jest wykonywane w znieczuleniu dożylnym.

INFORMACJA / REJESTRACJA PRACOWNIA ENDOSKOPII

Szpital Specjalistyczny im. Św. Rodziny

Rudna Mała 600

36-060 Głogów Młp.

723 007 999

kolonoskopia@klinika-rzeszow.pl

RDWE TELHIKE MEDICINE: Szpital Specjalistyczny im. Św. Rodziny realizuje projekt „Wzlekanie aktywne” zainicjowany przez program atencynny dotyczący profilaktyki raka jelita grubego” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Europejskiego i Urzędu Województwa w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

www.klinika-rzeszow.pl

CZYSZCZONE KOMINY TO MNIEJSZY SMOG

"Kominarzycki"
 USŁUGI KOMINIARSKIE
 Barłomiejskiej Hełaj
181. 726 725 487
 37-307 Brzoza Królewska 1128D
www.kominiarzhezajsk.pl

Czynne:
 Poniedziałek - Piątek
 8:00 - 17:00
 Sobota
 9:00 - 13:00

Grodzisko Górne 223 B
 koło Swojki Polne

tel. 17 243 67 78

CAR TEST plus

Do każdego badania technicznego 4l paliwa gratis + wybrana usługa!

- DO WYBÓRU:

1. ustawienie świateł
2. sprawdzenie poziomu płynu eksploatacyjnych
3. sprawdzenie sprawności akumulatora

GRATIS

Samemu lub na życzenie przygotowujemy o kolejniach badania!

NOWA PROMOCJA!
 dotyczy aut osobowych i dostawczych do 3,5t

PROMOCJA WAŻNA DO ODWOŁANIA

STACJA KONTROLI POJAZDÓW

do 3,5 DMC

WARSZTAT SAMOCHODOWY

Sprzedaz części samochodowych

pełna obsługa KLIMATYZACJA

WYMIANA I SPRZEDAŻ OPON

WSZELKIE NAPRAWY MECHANICZNE

MECHATRONIKA SAMOCHODOWA

GEOMETRIA ZAWIESZENIA

Czynne:

Pon - Pt 9.00 - 18.00

Sob. 9.00 - 15.00

REKLAMA PŁATNA

sezamek

wszystko dla dzieci

**SUPER
CENA**

Autko na
sterowanie
89,90

**Zapraszamy na świąteczne
zakupy do sklepu SEZAMEK w Giedlarowej**

Duży wybór

Niskie ceny

Super promocje

Crystal
Ballroom

Wesela Chrzcziny Komunie
GRODZISKO DOLNE 242A

NAJLEPSZE OFERTY!

**LAST
MINUTE**

WOLNE TERMINY 2020

11 LIPIEC

25 LIPIEC

5 WRZESIEŃ

OFERTA 140 zł/os.

MEGA OKAZJA

TORT W CENIE!

**WESELE
POW. 120 OS.**

**GRATISY OD
DOMU WESELNEGO**

REKLAMA PŁATNA

SIEDZIBA FIRMY: GIEDLAROWA 278, TEL: 533600604, 609482000, EMAIL: BIURO@WESELA-CRYSTAL.PL